

АНАЛІЗ СТАНУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИМИ СИСТЕМАМИ АГРЕГАЦІЇ ТА АНАЛІЗУ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ

В сучасних умовах ведення бізнесу доволі актуальним є питання своєчасного подання податкової звітності. Дестабілізуючі фактори, зокрема повітряні тривоги, відімкнення світла, планові відключення, інтенсивність, втома, тривоги спричиняють певні відхилення у термінах подачі податкової звітності, що несе за собою сплату штрафів, що є негативним та потребує удосконалення.

Розвиток інформаційних технологій дозволив автоматизувати певні процеси подання податкової звітності. Цифрова трансформація органів державної влади, що наразі інтенсивно відбувається, створила ряд онлайн сервісів для подання податкової звітності. На сайті Державної податкової служби України доступні наступні Е-сервіси: «Електронний кабінет», «Дія», «Загальнодоступний інформаційно-довідковий реєстр», «Інформація з реєстрів», «Сервіс «Пульс» ДПС», «Декларування громадян», «Електронна звітність» та ін. [1].

Слід відмітити, що на сайті Державної податкової служби розміщено податковий календар, який допомагає зорієнтуватися у термінах подачі звітності та проведенні платежів. Також, в сервісі «Дія» існує функціонал нагадування щодо подачі звітності та сплати податків [2]. Але, є певні недоліки в даному веб-сервісі. Зокрема, фізична особа, яка бажає бути платником на спрощеній системі оподаткування (єдиний податок 1-2 група) може стати таким лише з наступного місяця після реєстрації фізичною особою-підприємцем. А до закінчення місяця, в якому особа зареєструвалась, вона перебуває на загальній системі оподаткування. Відповідно, по закінченню року, суб'єкту господарювання необхідно відзвітуватись по всім системам оподаткування, на яких вона була зареєстрована. Так, вона повинна подати звіт по єдиному податку за формою «Податкова декларація платника єдиного податку» та по загальній системі оподаткування «Податкова декларація про майновий стан і доходи». В сервісі «Дія» існує нагадування лише щодо поточної форми оподаткування і фізична особа - підприємець, не знаючи про дану вимогу законодавства, після закінчення терміну подання звітності, при умові, що вона не подала дану звітність, отримає штраф в розмірі 340 грн. Якщо ж дане порушення повториться, наступний штраф, як і всі наступні за несвоєчасне подання звітності складатиме 1200 грн. [1,2]. Сервіс «Дія» інформує і допомагає лише зі звітністю частково. Багато податкових звітів, про які платник може навіть не здогадуватись, можуть завдати чутливих фінансових втрат. Це і звітність з орендної плати за землю, і декларація з акцизного податку і звіт з єдиного соціального внеску та ін.

Відомі програмні продукти, що використовуються суб'єктами господарювання, зокрема «MEDOC», «Cota», «Арт-Звіт», «Соната», «Taxer» та інші є платними та не містять усього потрібного функціоналу, що спричиняє певні незручності для платників податків або бухгалтерам. Але, наряду з платними великими програмами, які допомагають бухгалтерам і ФОПам в поданні звітності, є і безкоштовні: «Електронний кабінет», «Єдине вікно EDZV», частково «FreeZvit» та частково «ZvitOK».

Найбільший функціонал, звичайно, в «Електронному кабінеті платника податку». Але бухгалтеру, який веде декілька платників, подача звітності через «Електронний кабінет» перетворюється на такий-собі квест - де поставити галочку, як підтягнути відповідні додатки до звітності, де знайти коди КАТОТГ, який зазначити код УКТЗЕД або яку форму використовувати і т.д. А також, враховуючи те, що основна податкова кампанія з подачі звітності приходить на період з 1 січня по 9 лютого (річне декларування) і через обмежену пропускну здатність інтернет-каналу, в «Електронний кабінет» просто неможливо зайти. І саме на цей період припадає найбільше «лагів» в даному веб-сервісі. І якщо в бухгалтера декілька ФОПів, процедура - «Зайти в кабінет» - «ЕЦП» - «Створити звіт» - «Перевірити» - «Підписати» - «ЕЦП» - «Відіслати» - «Чекати на квитанцію...», подача річних декларацій стає викликом. Також, не по всім звітам реалізовано камеральну перевірку і відсутні звичайні арифметичні автозаповнення.

Програма «Єдине вікно EDZV» (раніше OPZ) - є первинним носієм форм звітності. Першою програмою, яка отримує нові форми звітності та зміни до них є саме ця програма. І лише після того, як в цій програмі реалізують зміни в формах звітності в форматі xml, ці зміни відразу реалізують в інших програмах. В платних - швидше, в безкоштовних - з затримкою. Але в цій програмі є безліч недоліків. В ній так і не ввели повний функціонал підписання і перевірки поданої звітності, оновлення довго встановлюється, майже для всіх звітів не реалізовано камеральної перевірки, майже немає автозаповнення. Але саме вражаюче є те, що за період всього існування цієї програми в ній так і не працює пакетне створення звітів. Наприклад - «Податкова декларація з єдиного податку» має додаток з «єдиного соціального внеску за ФОП». Основним документом має бути декларація, а додатковим – додаток. Основний документ в своїй структурі повинен посилатися на додаток, а в xml-структурі додатку має бути посилання на батьківський документ. І для того, щоб зробити вірно такий звіт, потрібно змінити саму структуру xml-файлів даної звітності. Інакше, від податкової інспекції прийде негативна квитанція №2 про те, що даний звіт не пакетний.

Самий простий, і в той же час самий дієвий спосіб створення і доставки звітності до відповідних державних органів є одночасне використання безкоштовних програм «FreeZvit» і «ZvitOk». В першій програмі можна створювати звіти. Майже всі звіти мають функцію автозаповнення. При чому, автозаповнення може підтягуватись і з інших звітів. Наприклад, в «Податкову декларацію про майновий стан і доходи» автоматично підтягуються показники декларацій з акцизного податку (суми фіскалізованих продажів та нарахованих сум акцизу), звітів з ЄСВ найманих працівників (ЄСВ, ПДФО, ВЗ, суми нарахованої заробітної плати найманих), автоматичне заповнення ЄСВ за ФОП, автоматичне визначення сум податкових пільг найманих і т.д. Дійсно, доволі хороша програма з багатим функціоналом. Є можливість навіть поспілкуватись з розробником і вказати на якісь проблеми в роботі програми. Але й тут є певні недоліки. Найбільший недолік - відсутність функціоналу підписання, відправки і перевірки отримання звітів

податковою. Також, невірно розраховуються звіти з земельного податку з статусом “Уточнений” та податкові декларації платника єдиного податку 4-ї групи зі статусом “Уточнений”.

Тому, розробка інформаційно-аналітичної системи для агрегування та аналізу податкової звітності є актуальною та не викликає сумнівів в доцільності і практичній необхідності. Це допоможе господарюючим суб’єктам скласти звітність в визначений термін, та правильно і вчасно наповнити бюджет держави шляхом сплати податків. Сукупність зв’язків можна представити за допомогою наступної схеми, рис. 1.

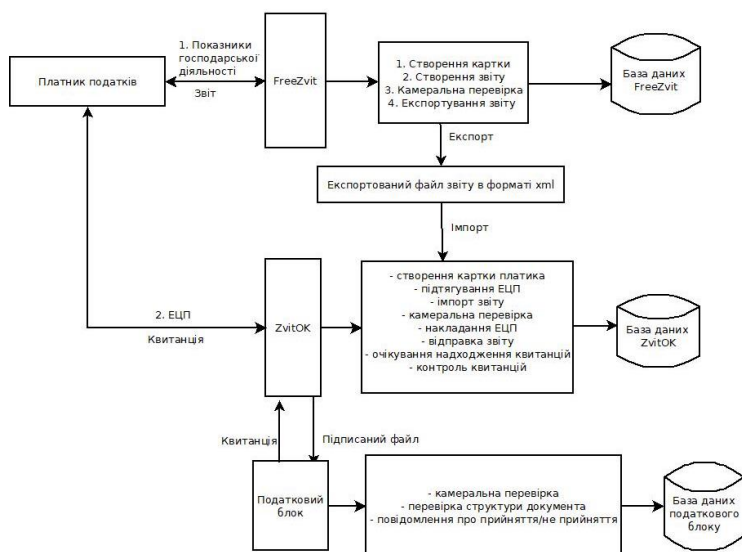
Дана схема відображає подання лише одного звіту. Але, якщо звітність подається не одна по одному платнику. А якщо подається різна звітність по декільком платникам відразу. Тоді процес контролю за поданою/не поданою/ не прийнятою звітністю надмірно ускладнюється, що може призвести до накладання штрафних санкцій на платника. Тому, в архітектуру системи подання звітності пропонується ввести ще два компоненти, які можуть спростити аналіз поданої звітності.

Перший компонент буде порівнювати вже подану звітність по всім платникам податків в даному податковому періоді з попереднім податковим періодом. Це дозволить виявити платників податків, які ще не відзвітувались по визначеним звітам і попередити про можливість

виникнення штрафів. Для цього буде проводитись аналіз сформованих звітів через FreeZvit шляхом перебору файлів, сформованих в даному податковому звітному періоді з попереднім періодом.

Рис.1 Схема взаємозв’язків подання електронної звітності

Інший компонент дозволить проводити аналіз поданих та прийнятих звітів податковою службою України на

основі заздалегідь сформованих списків осіб, які повинні відзвітуватись. Різниця між двома способами полягає в тому, що через FreeZvit ми відслідковуємо лише зроблену звітність, але не обов’язково подану. Через ZvitOK – відслідковуємо лише подану звітність, але не обов’язково зроблену. Поєднання цих двох програмних продуктів дозволить більш повно контролювати подану звітність.

Список використаних джерел

- 1.Електронний кабінет. Державна податкова служба України. сайт URL: <https://cabinet.tax.gov.ua> (дата звернення 25.11.2024).
2. Адміністрування та сплата податків. Дія. URL: <https://guide.diiia.gov.ua/event/administruvannia-ta-splata-podatki> (дата звернення 25.11.2024).